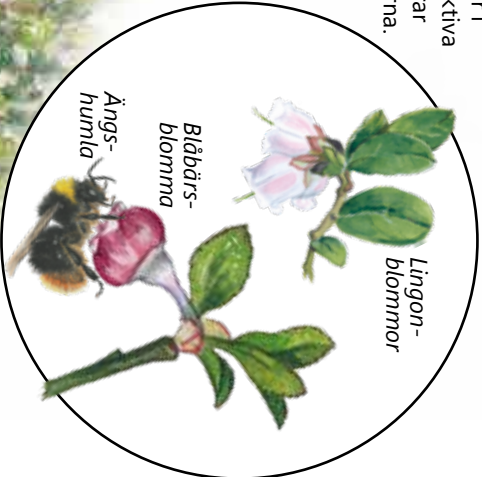

Sälgen är mycket viktig. Den erbjuder både pollen och nektar åt vårens första insekter, när inte mycket annat blommar.

Bryn och gläntor, med blommande träd, buskar och örter, gamla lövträd och död ved, fanns det gott om i 1800-talets ljusa bondeskogar. I dagens skogar är det ont om dessa miljöer. Landskapsbilden illustrerar förekomsten av olika strukturer som kan förbättra livsvillkoren för pollinatörerna.

Lingon och blåbär är viktiga pollen- och nektarkällor i skogen. Humlor är effektiva pollinatörer, som vibrerar loss pollen från ståndarna.

Gamla lövträd erbjuder bostad och mat.

- 1** Öppet bryn **2** Slutet bryn **3** Kraftledningsgata **4** Grusväg, vändplan, blottad sand
5 Gamla solbelysta ädellövträd **6** Död solbelyst ved **7** Luckhugning **8** Skärm/fröträd tall och bok
9 Föryngringsyta (hygge) med naturvärdesträd, högstubbar och blommande buskar.
10 Vattendrag med busk/träddrå **11** Våtmark, viden/lövsumpskog **12** Sandtag **13** Stengårdsgård

En upplyst glänta eller vägren ger blommande örter och buskar. Dessa blir som ett dukat smörgäsbord för pollinatörerna.

Bryn och gläntor – viktiga för vilda pollinatörer

En ljusning i skogen för vilda pollinatörer

De vilda pollinatörerna behöver ett variationsrikt landskap. De måste ha mat i form av nektar- och pollenrika blommor och olika typer av boplatser, framför allt i sand eller död ved. Dessutom måste de ha lämpliga stråk för att kunna förflytta sig mellan olika miljöer.

Pollinatörer och växter har utvecklat tillsammans under årmiljoner och är beroende av varandra för sin överlevnad. Under de senaste årtusendena har vi människor skapat miljöer i form av slätterängar, åkrar, betad skog och hagmarker som har gynnat bin, humlor, fjärilar och vedlevande skalbaggar. Men under de senaste 100 åren har vårt sätt att leva förändrat landskapet på ett sätt som har påverkat pollinatörerna negativt.

Genom att titta på hur våra förfäder brukade markerna kan vi försöka återskapa en del av de miljöer som är så viktiga för både pollinatörer och, i slutändan, oss människor. I den här foldern ligger fokus på träd- och skogsmiljöer. Folderns insida illustrerar ett varierat skogslandskap som är gynnsamt ur pollinatörernas perspektiv. Nedan beskrivs några av de viktigaste miljöerna samt några typiska arter.

Skogsbryn och gläntor

är viktiga för pollinatörerna. Med rätt skötsel finns det tillgång både till mat, i form av blommande träd, buskar och örter, och boplatser i solvarm död ved eller blottad sand. Gläntorna bör hållas öppna med återkommande rojningar. 1 2 7

Ett sälgasandbi samlar pollen på handblomma av sälg.

Ett rödmurarbi samlar ekpollen.

Kraftledningsgator, vägrenar, stengärdsgårdar kan vara viktiga stråk där pollinerande insekter kan förflytta sig. De blir som gläntor i skogen där solen når ned och får blommande örter och buskar att spira. Bar, solvarm sand vid vändplaner och i vägsjänter blir perfekta boplatser åt vildbin. Stengärdsgårdar blir skyddande korridorer i ett öppet landskap. 3 4 13

Solbelyst död ved fungerar som barnkammare för många vedlevande insekter, framför allt skalbaggar men också vedsteklar. Deras gamla gångar används sedan av andra insekter, inte minst vildbin. Larverna hos vissa blomflugor växer upp i död, murken ved. Hos dessa arter lever de fullvuxna flugorna ofta av pollen och nektar eller av sav från skadade träd. 6

Naturvärdesträd

(hänsynsträd) lämnas kvar vid avverkning för att få leva hela sin naturliga livslängd. Ju äldre träden är desto mer betydelsefulla blir de för andra arter. De erbjuder både mat och boplatser åt vilda pollinatörer. 5 5

En blålocks-humla letar mat på lönblommor.

Ett stocktaperetserabi vid bohål gjort av en vedskalbagge – kanske en noshornsoxe.

Röd muldblomfluga och fyrbandad blomlock letar mat på hundkäx. Deras larver växer upp i död ved.

Uppdrag för vilda pollinatörer

Länsstyrelserna har fått i uppdrag av regeringen att stärka förutsättningarna för vilda pollinatörer genom att samordna och vägleda aktörer i länen som kan påverka förutsättningarna för vilda pollinatörer, öka kunskapen om vilda pollinatörer, fördela bidrag till kommuner samt genomföra konkreta åtgärder i landskapet.

Länsstyrelserna samordnar arbetet med att uppnå en funktionell grön infrastruktur (GI) i länen där det bland annat är viktigt att planera för ett landskap som fungerar för vilda pollinatörer och övrig biologisk mångfald.

Läs mer om uppdragen på:

lansstyrelsen.se (sök "Vilda pollinatörer" respektive "Grön infrastruktur")
naturvardsverket.se (sök "Pollinering" respektive "Grön infrastruktur").

Den vårpigga fjärilen *vinbärsfux* trivs i soliga gläntor med sälg som både är värdväxt åt larverna och nektarkälla åt fjärilen på våren.

Illustrationer framsida: Öppet skogsbryn, samt fjärilen *sexfläckig bastardsvärmare* på åkervädd.